

7/28801

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 3600
Konu : Ankara Milletvekili
Prof.Dr.Özcan YENİÇERİ'nin
Yazılı Soru Önergesi

.../.../2013
23 Ekim 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 31.07.2013 tarihli ve 43452547-120.00-136134 sayılı yazınız.

Ankara Milletvekili Prof.Dr.Özcan YENİÇERİ'nin Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/28801 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (4 sayfa)

ANKARA MİLLETVEKİLİ
SAYIN PROF.DR.ÖZCAN YENİÇERİ'NİN
TBMM 7/28801 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE AİT
SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR :

1-2002 - 2013 yılları arasında, yıllara göre Türkiye'de hava kalitesinin artırılması ve hava kirliliğinin azaltılması adına yürütülen projeler hangileridir? Bu projelerden elde edilen sonuçlar nelerdir?

2-2002 - 2013 yılları arasında, yıllara göre Türkiye'de biyolojik çeşitliliğin muhafazası ve artırılması adına yürütülen projeler hangileridir? Bu projelerden elde edilen sonuçlar nelerdir?

3-2002 - 2013 yılları arasında, yıllara göre Türkiye'de ekosistemlere baskıların azaltılması adına yürütülen çalışmalar hangileridir? Bu çalışmalardan elde edilen sonuçlar nelerdir?

CEVAPLAR :

1- Hava kalitesinin iyileştirilebilmesi için hava kirlilik düzeyinin azaltılması, mevcut hava kalitesi düzeyinin online olarak izlenmesi ve ölçülen düzeyde hava kirlilik kaynaklarının (ısınma, sanayi ve ulaşım) katkı payının bilinmesi gerekmektedir. Hava kalitesinin izlenmesi süreci, 1986 yılında yürürlüğe Hava Kalitesinin Korunması (HKK) Yönetmeliği ile Sağlık Bakanlığı tarafından yarı otomatik ölçüm sistemleri ile başlatılmış olup, 2004 yılında Sağlık Bakanlığı tarafından Ankara'da kurulan 8 adet tam otomatik online hava kalitesi izleme sistemi ile anlık olarak hava kalitesi düzeyinin tespiti sürecine geçilmiştir. 2005 yılında hava kalitesi izleme sürecinin mülga Çevre ve Orman Bakanlığı'na devredilmesi ile birlikte 2005 yılında 36 adet, 2007 yılında 45 adet tam otomatik hava kalitesi izleme istasyonunun 81 ilde kurulumu gerçekleştirmiştir.

2007 yılında hava kalitesi izleme istasyon ölçüm sonuçlarının online olarak kamuoyu ile paylaşımını sağlayan Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı kurulmuştur. 2007-2012 yılları arasında ulusal hava kalitesi izleme ağına bağlı istasyon sayısı 125 âdete ulaşmıştır.

2013 yılında Avrupa Birliği Uyum sürecinde Alman hükümeti ile yürütülen Marmara Bölgesinde Kurumsal Yapılanma Projesi kapsamında kurulan toplam 39 adet istasyonun sisteme eklenmesi ile birlikte istasyon sayısı 164 olmuştur. Söz konusu istasyonların ölçüm sonuçları www.havaizleme.gov.tr adresinden anlık olarak kamuoyu bilgisine sunulmaktadır.

2007-2009 yılları arasında; hava kalitesi düzeyinin etkin bir şekilde AB normlarına göre izlenmesi için hava kalitesi yönetim mekanizmasının kapsamı ve içeriği AB uyum sürecinde yürütülen proje kapsamında belirlenmiş olup, hava kirliliğinin izlenmesi ve efektif önlemlerin alınabilmesi için ülke genelinde tek bir merkezden hava kalitesinin izlenmesi sürecinin takibi yerine, toplam 8 bölge aracılığı ile bu işlemlerin yürütülmesi kararlaştırılmıştır.

Söz konusu bölgeler aşağıda belirtilmiştir.

-Marmara Temiz Hava Merkezi (İstanbul, Bursa, Kocaeli, Sakarya, Çanakkale, Balıkesir, Yalova, Bilecik, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)

-Samsun Temiz Hava Merkezi (Sinop, Samsun, Amasya, Çorum, Tokat, Sivas, ordu ve Giresun)

- Erzurum Temiz Hava Merkezi (Erzurum, Ağrı, İğdır, Kars, Ardahan, Artvin, Rize, Trabzon, Gümüşhane, Erzincan, Bayburt)
- İzmir Temiz Hava Merkezi (İzmir, Manisa, Uşak, Denizli, Aydın, Muğla)
- Konya Temiz Hava Merkezi (Konya, İsparta, Burdur, Antalya, Karaman, Niğde, Aksaray, Afyonkarahisar, Nevşehir, Kayseri)
- Adana Temiz Hava Merkezi (Adana, Mersin, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Gaziantep, Osmaniye)
- Ankara Temiz Hava Merkezi (Ankara, Kütahya, Eskişehir, Kırşehir, Kırıkkale, Yozgat, Çankırı, Kastamonu, Karabük, Bartın, Zonguldak, Düzce, Bolu)
- Diyarbakır Temiz Hava Merkezi (Diyarbakır, Urfa, Mardin, Şırnak, Hakkari, Siirt, Van, Bitlis, Batman, Muş, Bingöl, Tuncel, Elazığ, Malatya, Adıyaman)

2008-2013 yılları arasında Marmara Temiz Hava Merkezi'nin yapılması konusunda AB uyum sürecinde Alman hükümeti ile birlikte yürütülen proje kapsamında, Marmara THM'de hava kirliliği kaynakları bazında kurulacak istasyonların yer tespiti, kurulumu ile yapılması (personel temini, eğitim, laboratuvar vb. alt yapının tamamlanması) tamamlanmıştır.

Marmara THM dışındaki bölgeler için hava kirliliğinin izlenmesi amacıyla kaynaklar bazında kurulacak istasyonların yerlerinin belirlenmesi ve her bir hava kirlilik kaynağının mevcut kirlilik düzeyine olan etkisinin tespiti amacıyla Hava Kalitesi Ön Değerlendirme Projesi'ne 2012 yılında başlanmıştır. 2012 yılında Samsun Temiz Hava Merkezine bağlı iller bazında hava kalitesi ön değerlendirme çalışması tamamlanmıştır. Erzurum ve İzmir Temiz Hava Merkezine bağlı iller bazında çalışmalar devam etmekte olup, Şubat 2014 tarihi itibari ile tamamlanacaktır. Diğer bölgeler için projelerin ihale süreci devam etmekte olup, 2015 yılında tüm bölgelerin hava kalitesi ön değerlendirme sürecinin tamamlanması hedeflenmektedir.

Türkiye'de hava kalitesinin artırılması ve hava kirliliğinin azaltılması adına yürütülen diğer projelerle ilgili bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

- Büyükşehirlerde Hava Kalitesi Yönetiminin Geliştirilmesi (IKONAIR) Projesi (2009-2012): Proje ile ülkemizde özellikle kış aylarında büyükşehirlerimizde yaşanan hava kirliliğinin önlenmesi kapsamında, büyükşehirlerde hava kalitesi değerlendirme ve yönetim sisteminin oluşturulması amaçlanmıştır. Bu çalışma için büyükşehirlerimizden Konya İli seçilmiş ve proje kapsamındaki çalışmalar nihailendirilmiştir. "Konya Hava Kalitesi Değerlendirme Raporu (2007-2010)" ve "Konya Temiz Hava Programı (2012-2019)" Bakanlığımız (Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü) internet sayfasında ve proje web sitesinde (<http://ikonair.cob.gov.tr/ikonair>) yayımlanmıştır.

- Kentlerde Hava Kalitesi Değerlendirme Sisteminin Geliştirilmesi (KENTAIR) Projesi (2012-2013): Proje ile Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği'nin yerel ölçekte uygulanması ve seçilen büyükşehirlerdeki (Gaziantep, Adana, Mersin, Samsun, Ankara ve Erzurum) hava kirliliğinin bilimsel olarak tespit edilmesi için hava kalitesinin değerlendirilmesi konusunda teknik destek verilerek yerel ölçekte sorumlu kurum/kuruluşların kapasitelerinin artırılması hedeflenmektedir. Proje çıktıları doğrultusunda eylem planlarının hazırlanması için illerde hava kalitesi değerlendirme raporları oluşturulacaktır.

- Emisyon Kontrolünün Geliştirilmesi Projesi (2011-2013): Ulusal Emisyon Tavanları (NEC) Direktifinin uyumlaştırılma çalışmasını desteklemek üzere IPA kapsamında "Emisyon Kontrolünün Geliştirilmesi Projesi" Avusturya, Finlandiya konsorsiyumu ile gerçekleştirilmektedir. Proje kapsamında ilk defa hava emisyonları kirleticileri, Birleşmiş

Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu Uzun Menzilli Hava Kirliliği Sözleşmesine (CLRTAP) taraf olmamız sebebiyle 15 Şubat 2012 tarihinde NMVOC, SO₂, NH₃ ve NO_x için Avrupa Çevre Ajansı ve Birleşmiş Milletler'e raporlanmıştır. Her yıl 15 Şubat itibariyle bu çalışmalar Bakanlığımız tarafından gerçekleştirilecektir.

Envanter çalışmalarını iyileştirmek kapsamında proje önerileri ve teknik çalışmalar devam edecektir. Bu çalışmaları desteklemek amacıyla 2012/22 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile hava emisyonlarının yönetiminin sektörler arası iletişim gözetilerek etkili bir şekilde sağlanması ulusal ve uluslararası hedeflerin gerçekleşmesine yönelik strateji plan ve politika geliştirmek maksadıyla üst düzeyde koordinasyon ve işbirliği sağlamak üzere Bakanlığımız başkanlığında Avrupa Birliği, Bilim Sanayi ve Teknoloji, Dışişleri, Ekonomi, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Gıda Tarım ve Hayvancılık, İçişleri, Kalkınma, Maliye, Orman ve Su İşleri, Sağlık, Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanlıkları ile Hazine Müsteşarlığının Müsteşar seviyesinde temsilcilerinin ve TOBB Başkanının katılımıyla Hava Emisyonları Koordinasyon Kurulu kurulmuştur. Bakanlık olarak EMEP Protokolü kapsamında hava kirletici emisyonları için ilk raporlama Emisyon Kontrolünün Geliştirilmesi Teknik Destek Projesi desteği ile 1990-2010 veri serisi ile 2012 yılında, 1990-2011 yılları arası veri serisi ile 2013 yılında yapılmıştır.

2,3-Bakanlığımızca, ulusal mevzuatımız ve taraf olunan sözleşmeler kapsamında nesli tehdit ve tehlike altında olan türlerin ve habitatların korunması izlenmesi konusunda çalışmalar yapılmaktadır. Ayrıca su kalitesi izleme çalışması yapılarak; Özel Çevre Koruma Bölgeleri'nde yer alan önemli akarsu, göl, drenaj kanalları ve deniz alanlarında fiziksel, kimyasal ve biyolojik parametreler izlenmekte, bu suretle sürekli bir veri akışı sağlanmaktadır. Ayrıca doğal kaynakların kirlenmesinin ve tahribinin önlenmesi için kirlilik etkenlerini kontrol etmeye yönelik gereken önlemlerin alınması, kaynaklara ilişkin çeşitli kullanım kararlarının oluşturulması, özel çevre koruma bölgelerinde işletilmekte olan atıksu arıtma tesislerinin verimliliklerinin izlenerek varsa sorunların tespit edilmesi ve gereken önlemlerin alınması sağlanmaktadır.

Doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi amacıyla Doğal Sit Alanlarının Ön Değerlendirilmesi Projeleri gerçekleştirilmektedir. Bunun sonucunda doğal sit alanlarında biyolojik çeşitliliği korumak üzere ekolojik temelli bilimsel araştırma çalışmaları yapılmaktadır. Böylece biyolojik çeşitliliğin gelecek nesillere aktarılmasını sağlamak amacıyla koruma tedbirleri belirlenmektedir.

Bakanlığımız tarafından 2002-2013 yılları arasında Özel Çevre Koruma Bölgelerinde gerçekleştirilen biyolojik çeşitlilik ve sosyo-ekonomik araştırma projeleri aşağıda belirtilmektedir.

Biyolojik Çeşitlilik Projeleri:

- Uzungöl ÖÇKB Karasal Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi
- Kaş-Kekova ÖÇKB Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi (2008)
- Pamukkale ÖÇKB Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi (2008-2010)
- Tuz Gölü ÖÇKB Biyolojik Çeşitliliğinin Tespiti Projesi (2006-2007)
- Datça-Bozburun ÖÇKB Deniz ve Kıyı Alanlarının Biyolojik Çeşitlilik Tespiti (2002-2004)
- Fethiye-Göcek ÖÇKB Deniz ve Kıyı Alanlarının Biyolojik Çeşitliliğin Tespiti Projesi (2007-2009)
- Gökova Özel Çevre Koruma Bölgesinin Kıyı ve Deniz Alanlarının Biyolojik Çeşitlilik Tespiti Projesi (2005-2006)

- Köyceğiz-Dalyan ÖÇKB Deniz ve Kıyı Biyolojik Çeşitliliğinin Tespiti Projesi (2010)
- Köyceğiz-Dalyan Özel Çevre Koruma Bölgesi Biyolojik Çeşitliliğinin Tespiti ve Yönetim Planı Projesi (2005-2007)
- Fethiye-Göcek ÖÇKB Karasal Biyolojik Çeşitliliğinin Tespiti Projesi (2010-2012)
- İhlara ÖÇKB Biyolojik Çeşitliliğinin Tespiti Projesi (2010-2012)
- Foça ÖÇKB Karasal Biyolojik Çeşitliliğinin Tespiti Projesi (2011-2013)
- Belek ÖÇKB Bölgesinde "Türkiye İçin Çevre Alanında Kapasite Geliştirilmesi" Eşleştirme Projesi, Biyotop Haritalaması (2004-2006)
- Belek ÖÇKB Biyolojik Çeşitlilik ve Ekolojik Yönetim Planı Hazırlanması (2003-2004) -Saros Körfezi ÖÇKB Karasal ve Denizel Biyolojik Çeşitliliğinin Tespiti Projesi (2012-2014) Sosyo-Ekonomik Projeler:
- Saros Körfezi ÖÇKB Sosyo-Ekonomik Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması Projesi (2011)
- Gölbaşı ÖÇKB Sosyo-Ekonomik Tarihi ve Kültürel Değerlerin Araştırılması Projesi (2011)
- Fethiye-Göcek Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo-Ekonomik Araştırması (2010)
- Uzungöl Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo-Ekonomik Araştırma Projesi (2010)
- Datça-Bozburun Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo-Ekonomik Araştırma Projesi (2010)
- Göksu Deltası ÖÇKB Bölgesinde Yöre Halkının Sosyoekonomik Araştırılması Projesi (2007)
- İhlara Özel Çevre Koruma Bölgesi Sosyo-Ekonomik Araştırma Projesi (2010)
- Pamukkale Özel Çevre Koruma Bölgesinde Sosyo-Ekonomik Araştırılması Projesi (2007)
- Kaş-Kekova ÖÇKB Sosyo-Ekonomik Araştırma Projesi (2010)

Önergede, belirtilen hususlar hakkında ayrıca, Orman ve Su İşleri Bakanlığından da bilgi alınmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

